

LA FILOSOFIA EN EL PROGRAMA DEL DIPLOMA DEL BATXILLERAT INTERNACIONAL

Un dels principals objectius que he perseguit sempre a l'entrar a una classe de batxillerat, és que els meus alumnes entenguin que la filosofia es connecta amb la realitat i que no els ha de fer por pensar per si mateixos. El problema amb el que em trobo és que la realitat s'imposa, el temps se'm tira al damunt i em veig impel·lida a sacrificar part de l'experiència del filosofar en favor de complir amb un temari que "mana" per garantir que els preparo bé per superar l'examen de les PAU.

Quan em van proposar impartir l'assignatura de Filosofia en el Programa del Diploma del Batxillerat Internacional (fa gairebé 10 anys), vaig veure l'oportunitat de poder fer (sense discussió) allò que volia fer des del primer dia que vaig començar a fer classes. L'objectiu de l'assignatura, segons la *Guía de Filosofía* que publica l'IBO (l'Organització del Batxillerat Internacional, en les sigles angleses): "hacer hincapié en «hacer filosofía»" (IBO, 2014). Ha estat un dels reptes més enriquidors de la meua carrera com a docent de filosofia. Fins i tot diria que he après tot allò que volia aprendre quan vaig decidir estudiar el grau de Filosofia.

El curs de Filosofia s'estructura a partir de tres proves que pretenen assolir els següents objectius:

"Se alienta a los alumnos a que desarrollen su propia voz filosófica y crezcan como pensadores independientes. (...) aprenden a aplicar sus habilidades y conocimientos filosóficos a ejemplos o situaciones de la vida real (...) la oportunidad de estudiar algunos de los pensadores más interesantes e influyentes del mundo. (...) también se involucran en una exploración de la naturaleza de la propia filosofía." (IBO, 2014).

La **primera prova** per a la que es preparen els alumnes tracta sobre el **tema central** (l'ésser humà) i sobre un o dos dels **temes opcionals** que cada professor pot triar (epistemologia, ètica, estètica, filosofia i societat contemporània, filosofia de la religió, filosofia de la ciència o filosofia política). Les preguntes a les que s'enfronten els alumnes són preguntes obertes que es responen en forma d'assaig. Se'ls valora que: *"La respuesta brinda argumentos sobre la cuestión desde una postura adoptada de manera coherente"* (IBO, 2014). No s'espera una resposta prefixada ni única.

Pel meu gust, té una especial rellevància la prova sobre l'ésser humà, en què els alumnes, a partir d'un estímul (pot ser una imatge, tira còmica o un text breu), han de ser capaços

d'identificar un problema filosòfic relacionat amb el tema de l'ésser humà, formular aquest problema de manera explícita i avaluar perspectives diferents per acabar definint una postura pròpia coherent amb l'anàlisi prèvia.

La **segona prova** consisteix en l'estudi d'una obra d'un pensador/a rellevant de la història de la filosofia. Segurament és la part del curs que s'assembla més al model d'estudi de la filosofia al que estem acostumats. A banda de demostrar el coneixement de l'obra de l'autor/a, els alumnes també han de ser capaços d'avaluar algun aspecte del pensament del autor/a discutir-lo, enfrontar-lo amb d'altres punts de vista i treure'n les seves pròpies conclusions.

Trobo que, tot i que la tria (com qualsevol altra) és discutible, la llista de textos prescrits per aquesta prova almenys incorpora dones filòsofes com Nussbaum o Simone de Beauvoir, filosofia oriental i autors contemporanis, a banda dels clàssics com Plató o Descartes.

La **tercera prova** (en el cas que s'imparteixi l'assignatura a nivell superior) tracta de la reflexió sobre l'activitat de fer filosofia. Aquesta és una oportunitat excel·lent per tal que els alumnes puguin prendre consciència del que estan fent i d'entendre l'especificitat de la filosofia com a disciplina de coneixement. Això implica que, al llarg del curs, els alumnes no només hauran après a filosofar, sinó a ser conscients de què implica això en comparació amb d'altres maneres de construir coneixement.

Finalment, caldria parlar de l'**assaig** (2.000 paraules) que han de realitzar amb la supervisió del professor/a de l'assignatura. Amb aquest exercici tenen l'oportunitat de fer una de les coses més difícils de fer-los entendre: que la filosofia ens ajuda a reflexionar sobre la realitat i que té actualitat. A partir d'un estímul no filosòfic (anunci, una escena de pel·lícula o novel·la...) han de ser capaços d'identificar un problema filosòfic i analitzar-lo fent ús dels seus coneixements de filosofia i treure'n les seves pròpies conclusions. Resulta estimulants pel professorat de filosofia veure com els alumnes són capaços d'aplicar el pensament dualista, o les teories sobre la justícia o teories sobre la naturalesa humana a situacions tan quotidianes com l'anunci de *Just eat*, una escena d'*Els jocs de la fam* o una cançó de Kanye West & Jay-Z.

Montse Martí Linares

Coordinadora del Programa del Diploma i Professora de Filosofia al Agora St Cugat International School

REFERÈNCIES IBO (2014). PROGRAMA DEL DIPLOMA, GUÍA DE FILOSOFÍA.